

звільнення зазначених у ньому осіб від відбування призначеного судом покарання (повна амністія); б) часткове звільнення зазначених у ньому осіб від відбування призначеного судом покарання (часткова амністія).

В цьому році ст. 1 Закону України «Про застосування амністії в Україні» від 27.02.2014 року було доповнено ч. 4, в якій законодавцем була введена нова дефініція, відповідно до якої, Верховна Рада України вправі прийняти закон про амністію як щодо певної категорії осіб, так і щодо конкретно визначеної особи (індивідуальна амністія). Тобто законодавцем була введена спеціальна норма, яка дає можливість персонально визначати громадян, які можуть бути звільнені в порядку амністування в окремому законі, в необмеженій кількості. Проте дана дефініція викликає певні сумніви, щодо своєї правової ефективності, адже в своєму змісті передбачає корупційні фактори, коли фракція або об'єднання фракцій у парламенті матимуть змогу із власних політичних вподобань та потреб звільняти «потрібних» собі засуджених, без врахування поглядів та думок суспільства.

Амністія є одним із видів звільнення від покарання та його відбування, а також є заохочувальним актом волі держави, який застосовується до громадян в рамках дотримання міжнародних стандартів в сфері прав людини та має на меті зменшення навантаження на пенітенціарну систему країни.

Хроменко І.О., слухач НАВС

ЮРИДИЧНА ОСОБА ЯК СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ ЗА ЗМІНАМИ ДО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження заходів кримінально-правового характеру стосовно юридичних осіб», який вступив в дію з 01.09.2014 р. фактично доповнено Загальну частину Кримінального кодексу України розділом XIV¹ «Заходи

кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб». Отже, актуальності набуває проблема встановлення за певні злочини кримінальної відповідальності юридичних осіб.

Деякі аспекти даного питання були висвітлені в працях С.Г. Келіної, А.В. Наумова, О.С. Нікіфорова, Н.Ф. Кузнецова, Є.Є. Дементьєва, Н.Є. Крилова, О.О. Михайлова. Наукові дослідження зазначених вчених є великим внеском до теорії кримінального права, однак не повністю вичерпали всі суттєві питання вказаної проблематики.

Отже, згідно з останніми змінами в КК України до кримінальної відповідальності пропонується притягувати юридичну особу за такі злочини:

злочини проти життя та здоров'я особи ст. 131;

злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина ст.ст. 161, 173, 175-177;

злочини у сфері господарської діяльності ст.ст. 204, 206-209¹, 212, 212¹, 222- 223-2, 227, 229, 231, 232¹;

злочини проти довкілля ст.ст. 236-245, 247, 250, 253, 254;

злочини проти громадської безпеки ст.ст. 270, 270-1;

злочини проти безпеки виробництва ст.ст. 271-275;

злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту ст.ст. 276, 282, 286-288;

злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення ст.ст. 326, 327;

злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин(комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку ст.ст. 361, 361¹, 363¹;

злочини проти правосуддя ст.ст. 382, 388;

злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку ст. 441.

Проте, можна внести деякі корективи щодо застосування кримінальної відповідальності до юридичних осіб за вчинення злочинів у певних сферах суспільних відносин. Нами

пропонується з вище вказаного переліку виключити кримінальну відповідальність юридичних осіб за: злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку; злочини проти правосуддя; злочини проти безпеки виробництва; злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Це пов'язано насамперед з тим, що вчинення даних видів злочину не є новизною в практиці кримінального законодавства, суб'єктом даних злочинів, зазвичай, є спеціальний суб'єкт, тобто службова особа, а отже припускаємо, що в штаті кожної юридичної особи повинна бути службова особа, на яку згідно її посади покладаються зазначені обов'язки (наприклад: інженер з техніки безпеки виробництва, інженер з техніки безпеки руху, головний бухгалтер, тощо) , і якщо під час досудового розслідування буде встановлено, що злочин було вчинено внаслідок зловживання чи нехтування своїми службовими обов'язками певною службовою особою, то й відповідальність повинна нести саме особа, яка винна у вчиненні злочину, але аж ніяк не юридична особа, в якій вона працювала.

Таким чином, не буде нехтуватись принцип особистої відповідальності і не будуть створюватись негативні наслідки для третіх осіб, які працюють в даній юридичній особі або якимось чином від неї залежать.

В свою чергу, за злочини проти довкілля, на нашу думку, до відповідальності мають бути притягнені як фізичні особи (працівники, які винні у скоєнні злочину), так і сама юридична особа, а вид покарання повинен бути визначений таким чином, щоб максимально ефективно відшкодувати завдані збитки, і звести до мінімуму завдання таких негативних наслідків у майбутньому. Так, наслідки забруднення атмосферного повітря, ґрунту та води негативно відобразяться на здоров'ї людей, можуть викликати різного роду хвороби, епідемії чи навіть призвести до смерті. А в такому випадку, коло суспільних відносин яким завдано шкоди розширюється.